

דבר תורה פרשת בשלח שבת שירה תשפ"ג

מספר הקדוש "העמק דבר"

וַיֹּאמֶר אִם-שָׁמוּעַ תִּשְׁמָע לְקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִיָּשֵׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהֶאֱזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל-חֻקָּיו כָּל-הַמִּצְוָה אֲשֶׁר-שָׁמַתִּי בְּמִצְרָיִם לֹא-אֲשִׁים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה רַפְּאֵךְ:

ויאמר אם שמוע וגוי. עוד לימד דעת את האנשים אשר שם להם חק ומשפט שהמה יהיו בטוחים על פרנסה ביחוד. אף על גב שיהיה בזה האופן של דוחק ומחסור. כי עסק התורה מועיל לפרנסה בזה האופן:

לקול ה' אלהיך. זהו לימוד תורה שבכתב. וכמו שביארנו כ"פ ההבדל בין לקול ובין בקול. דלקול משמעו הקול כאשר הוא. והכי פירש במכילתא בשם ר' יהושע. לקול ה' אלהיך אלו עשרת הדברות שניתנו בעשרה קולות. וצ"ל בחמש קולות:

והישר בעיניו תעשה. אלו אגדות המשובחות הנשמעות באזני כל אדם המתקבל אפי' לעם הארץ. ותניא באדר"נ שקפלויות של יראת ה' באגדה הם מונחין. שעיי"ז נמשך לב האדם לאביו שבשמים. וזהו והישר בעיניו תעשה. שתהא גורם לקרב לבן של ישראל לאביהם שבשמים ע"י קול ה' ששמעת:

והאזנת למצותיו. אלו גזירות. ובמכילתא מפרש מצותיו מצות המעשה כמשמעו. ואתה תעשה אזנים היינו סייגים וגזרות: ושמרת כל חקיו אלו הלכות. מכילתא. ונרמזו בחקיו באשר נלמדים כל דבר ע"י החקים שהם י"ג מדות שבהם מחוקקים בשכל ובחקירה ובפלפול התלמוד:

כל המחלה וגוי. הוא הבטחה המיוחדת לת"ח על מלוי פרנסה שיהא באופן מסובב. שבאמת יסוד לפרנסה בא אך ע"י עבודה. שהוא קרבנות או תפלה כמש"כ בספר בראשית ובס' דברים. אבל עסק התורה אין עיקרו בא לתועלת לחיי ישראל אלא להגין מכל רע שע"כ הוא מכוונה משמרת כמש"כ בס' בראשית עה"פ וישמור משמרת. אלא באשר שבכלל כל רע הוא חולי. וכדאיתא בעירובין דנ"ד חש בעצמותיו יעסוק בתורה שנאמר ושקוי לעצמותיך חש בכל גופו יעסוק בתורה שנאמר ולכל בשרו מרפא. והרי רעב או צמא מביאין מחלה גדולה. ע"כ מביא עסק התורה לידי פרנסה כדי שלא יחלה. וזהו דבר משה אחרי אשר תהיו עוסקים בתורה כל המחלה אשר שמתה במצרים וגוי. ונכלל נזה מחלת צמאון שהיה בעת מכת דם. ומחלת הרעב שהיה בעת מכת ברד וארבה ששחתו התבואה:

כי אני ה' רפאך. דמדה זו נותן זכות עסק התורה. ובדבר הזה הבטיח להם. וגם ביאר טעם על שמגיע להם צרכיהם בצמצום שזה שלשה ימים לא היה מים כלל ועתה לא בנקל הגיעו להמתיק המים. היינו משום שכך דרך זכות התורה להשיג פרנסתו בדוחק כדתנן זהו דרכה ש"ת פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה כו'. היינו רק באופן להסיר מחלה. והרי מלכותא דרקיע כמלכותא דארעא. דכמו מלך מזין אנשי מדינתו ע"י עבודת הקרקע וכדומה וגם מזין אנשי מלחמתו מאוצר המלך. והנה המתפרנס ע"י עבודת אדמתו ישבע לחם בכל אופן שרוצה משא"כ אנשי מלחמה שניזונים מאוצר המלך הרי ניזונים בלחם ניקודים וכדומה ורק נשמרים מכל חולי. וכך הבדל השגחת המקום ב"ה בין בעלי עבודה בין בעלי תורה שהן אנשי מלחמתו כ"י. והודיע כאן משה פרנסת בעלי תורה. והא שלא הודיע משה לישראל עסק עבודה. היינו משום שלא הגיעו עדיין אל המנוחה ואל הנחלה אשר שם מועיל סגולת העבודה כמש"כ בס' בראשית בפ' ברית בה"ב. ע"כ הודיע משה סגולה המועלת בכ"מ ובכל זמן:

בברכת טוב עין הוא יבורך

שבת שלום ומבורך

נח גד ויינטראב במוהרי"ד זצוק"ל

סגולה לפרנסה מהרבי הנועם אלימלך מליזענסק נו"א פר' בהר

וכי תאמרו מה נאכל בשנה כו' וצויתי את ברכתי לכם כו'.
בשם אחי החסיד המפורסם, ויש לדקדק היות שהתורה יצאתה
בכאן מדרכה, שדרך הקרא לכתוב איזה ייתור לשון בפסוק
אפילו אות אחת, ועי"ז מתורץ כמה קושיות, אבל הקושיא לא
נכתב בעצמה בתורה, וכאן נכתב הקושיא בתורה, וטוב היה
שלא לומר כ"א וצויתי את ברכתי וממילא לא יקשה שום אדם
לומר מה נאכל. ונראה שהשי"ת ב"ה כשברא את העולם
השפיע מטובו צינורות מושכים שפע לצרכי ב"א, ודרך השפע
שלא להפסיק כלל אלא כשהאדם נופל ממדרגתו ואין לו בטחון
בבורא ב"ה המשגיח אמיתי הזן ומפרנס בריות בלי הפסק כלל,
אז עושה האדם ההוא במחשבתו ההיא אשר לא מטוהר פגם
חלילה בעולמות עליונים, ומתישין כח פמליא של מעלה ר"ל,
ואז נפסק השפע חלילה, וצריך השי"ת ב"ה לצוות מחדש השפע
שתלך כמו מתחילת הבריאה, וזה הוא" וכי תאמרו "כו',
שהתורה מלמדת לאדם דרכי השם שיהיה שלם בבטחונו על
אלהיו, ולא יאמר כלל מה יאכל, כי כאשר חלילה יפול מן
הבטחון לחשוב מה יאכל, הוא עושה פגם חלילה בהשפע,
ואטרחו כלפי שמיא לצוות מחדש", וכי תאמרו "פי' כאשר
תאמרו כך ואז תטריחו אותי" וצויתי "כו', אלא לא תתנהגו
כך, ותבטחו בה' בכל לבבכם, ואז תלך השפע בלי הפסק כלל,
תמיד לא יחסר כל בה.

בברכת בני, ח"י אריכי, ומזוני רויחי

נח גד ויינטראב במוהרי"ד זצוק"ל